

I såväl Lund som Skåne har vi under de senaste åren funnit anledning att arbeta kring staden som mötesplats, bostadsplats, arbetsplats mm. Gatubilden och våra möjligheter att röra sig i staden har förändrats. Syftet med platser i staden och stadens invånare har också förändrats och förändrat våra möjligheter att leva våra liv i den.

Vi kallar denna förändring gentrifieringsprocess och genom den har kvarter och stadsdelar i såväl Malmö som Lund rensats upp. Det är en process där staden omvandlas så att låg- och medelinkomsttagare får mindre plats till förmån för de rika. Billiga pizzerior och ölhak har bytts ut mot glassbarer och lyxostdiskar. I Malmö har hela stadsdelar byggts med speciellt syfte att föra människor med pengar till event-områden som Hyllievång eller Västra Hamnen där det ”grönt hållbara” möter ”havet och kontinenten” tillsammans med Högskolan och en allt mer växande medie- och IT-industri. Hyrorna höjs, och kommers är numera centrum för all form av liv. I Lund planeras ett liknande bygge, Brunshög. Infrastruktur i form av citytunnel eller spårvagnsförbindelser, tillrättalagda promenadstråk med mera ska öka konsumtionen, höja marknadsvärdet på mark och byggnader och öka profiten.

Vi är naturligtvis medvetna om att detta missgynnar oss som inte har fickorna fulla med pengar. Vi är också medvetna om att detta inte är någon isolerad företeelse. Samma utveckling kan vi se i så gott som samtliga större städer i västvärlden.

Under våren och sommaren har Virvelvinden inlett ett utbyte med den socialistiska organisationen Avanti som har lokalgrupper i flera Tyska städer, däribland Hamburg och Berlin. Syftet med utbytet har till stor del varit att lära oss av dem, dela med oss av våra erfarenheter och få inspiration till fortsatt arbete mot gentrifiering. Det är också vår erfarenhet att genom att göra saker tillsammans kan vi bygga en gemenskap som kommer att vara nyttig i framtida konflikter. Virvelvinden Lund och Förbundet Allt åt alla Malmö arrangerade därför tillsammans en studieresa till Hamburg 2-5/9. Vi besökte bland annat ockuperade hus, sociala center och framförallt – stadsdelsfestivalen Schanzenfest. I Hamburg hade vi stämt träff med Avanti, som ordnade logi åt oss och bjöd på en lärarik stadsvandring i Schanzenområdet. Där fick vi se resultatet av decennier av gentrifieringsmotstånd och social kamp. Virvelvinden och FAÅA höll även i en diskussionsträff där vi pratade om sociala kamper i Malmö och Lund. Detta är rapporten som följer på vår resa.

Vi åkte med färja från Danmark över till Tyskland. När vi till slut hittat fram till baren där vi skulle träffas möttes vi av ett 20 tal medlemmar i Avanti. Baren låg precis bredvid Centro Sociale som var en viktig mötesplats för Avanti och andra vänstergrupper i området.

Följande dag samlades vi i ett flott bostadshus där några kamrater från Avanti bodde. Huset hade på början av 90-talet varit ockuperat och myndigheterna tvingades ge huset till ockupanterna. Nu bodde det ett 20-tal personer där. Där blev vi bjudna på en fantastisk frukost och åt oss mätta inför den händelserika dag som låg framför oss. Efter frukosten arrangerade Avanti en stadsvandring åt oss. Först stannade vi vid en gata där Avanti berättade att staten ville få bort alla husvagnar som stod parkerade där. Det var åtta år sedan nu. Efter flera dagar av hårda gatustrider tvingades Tysklands inrikesminister att förhandla med de inblandade. På en lokal pub fördes diskussionerna och ministern fick till slut delvis ge efter. Efter det visade de oss flera husprojekt (husockupationer som legaliserats). Stadsvandringen var på runt sex

timmar och var fylld med historier om olika konflikter i staden, historier om vunna kamper och förlorade. Ett intressant exempel är kvarteret Haffenstrasse som vi fick höra mycket om. Bostadsområdet och deras stadsdelsgemenskap är ett resultat av decennier av kamp. Det är ett omtalat kvarter med ockuperade hus som blivit en stark symbol för motståndet mot gentrifieringen i staden. Vi fick träffa en som bodde i ett av husen när han var yngre och fick höra historier om nattliga polisräder och hur de levde.

Några saker vi tar med oss från stadsvandringen är att deras historia av kamp gav konkreta resultat. Att se hur hård kampen om t.ex. Haffenstrasse varit, och hur det lett till olika husprojekt och mötesplatser, var mycket givande. Vi fick en bild av vad gentrifiering som pågått länge leder till, och hur motstånd kan se ut. Det finns helt klart många liknande tankegångar i Tyskland och i vår rörelse, t.ex. vikten av att kämpa om rätten till staden. Under stadsvandringen och diskussioner med de vi träffade kom vi också fram till att den tyska rörelsen har många fler lokaler, fasta punkter där man kan träffas, vilket var inspirerande. Det finns helt klart en tydlig koppling mellan fysiska platser och motståndskultur. Hur vi kan ta mer lärdomar av detta är något vi kommer att fundera vidare kring. En glädjande upptäckt var att se hur staden verkade ha en levande urban kultur med mycket street art. Överallt fanns det mäktiga husmålningar och tankar nerskrivna.

Efter stadsvandringen delade vi upp oss och bestämde att vi skulle ses vid Centre Sociale kl 17.30. Vid 18.00 började vårt föredrag om gentrifiering och sociala kamper i Malmö och Lund med mestadels fokus på vad FAÅA och Virvelvinden sysslar med. Det kom ett 20-tal och lyssnande och vi försökte jämföra olika processer i Hamburg och t.ex. Malmö, och fann många olikheter och likheter, vilket vi kommer reflektera kring i slutet av rapporten. Bilder från ockupationen av Romano Trajo skickades runt. Nöjda efter utbytet på diskussionsträffen gick vi senare på kvällen till en lokal nere vid Haffenstrasse som den kvällen hade Antifa Café.

På lördagsmorgonen var det dags för festival. Vi hade bestämt att vi skulle träffas vid en korsning kl 10.30, där "Rätten till staden"-nätverket hade utlyst som utgångspunkt för en parad som skulle gå igenom festivalsområdet. Den bestod av glada färger, plakater och en gående orkester. Under paraden märkte vi även hus som stod tomma i spekulations syfte med affischer. Något vi känner igen i såväl Malmö som i Lund. Genom att titta på bostadsbristens Hamburg kunde vi se flera likheter mellan våra städer där ockerhyror pressas upp genom att lokaler tillåts stå tomma. Det var första året som paraden arrangerades.

Efteråt delade vi upp oss och undersökte vad festivalen hade att bjuda på. De senaste åren har det nästan ritualmässigt startats kravaller på samma plats vid samma tid, så även i år. En bank fick sina rutor sönderslagna, en klädesbutik plundrades och den tyska polisens vattenkanonerna plöjde sig fram. Polisen lyckades framgångsrikt att trycka bort folkmassorna från festivalsområdet och med utspridda polisgrupper över hela stadsdelen lyckades de hålla festivaldeltagare frånskilda. Senare samlades vi på baren vid Centro Sociale för att checka av att alla mådde bra, vilket alla gjorde. Några stack senare till en teknoklubb, några gick hem och sov och en grupp stannade kvar på baren och diskuterade dagen med kamrater från Avanti.

Dagen efter åt vi gemensam frukost hela resegruppen och några från Avanti. Där diskuterade vi hur dagarna varit och viktiga lärdomar av utbytet. Sedan tog vi avsked, tog en gruppbild och begav oss hemåt – trötta, nöjda och fyllda med tankar och idéer som fötts från resan.

Det första och mest påtagliga som mötte oss i termer av lärdomar att ta med sig var tyskarnas väl utvecklade infrastruktur för att organisera gentrifieringsmotstånd och sociala kamper i staden. Allra mest påtagligt kan den Hamburgska rörelsens många lokaler och samlingsplatser framföras som föreföll vara en av anledningarna till att de lyckas vara en aktiv del i det politiska livet i Hamburg. Politikerna har inte fritt spelrum utan måste ta hänsyn till de autonoma grupperna. Samtidigt kunde vi tycka att deras kamp verkade förhållandevis begränsad till områdena kring Schansenviertel och St. Pauli och vi diskuterade flera gånger under helgen om hur deras kamper och vinster ibland kunde användas ”emot” dem. Tillexempel kunde det sociala centret Rote Flora, ockuperat och kämpat för, förefalla inlemmat i Hamburg Stads försök att marknadsföra området som spännande, kulturellt och exotiskt vilket öppnar upp för fortsatt gentrifiering. Detta är något som vi kommer att fortsätta diskutera och reflektera kring.

Relationen mellan kamp och konkreta resultat var dock ett av de mest inspirerande inslagen i resan och områdena Schansenviertel och St. Pauli är verkligen produkten av vunna kamper. Vi upplevde områdena som levande, med en levande street art kultur, sociala platser och uppfinnserikedom vad gäller motståndspraktiker. Sambandet mellan lördagsparadens öppenhet som lördagskravallernas karnevalsstämning var imponerande. Lördagsaktiviteterna var precis i sitt politiska budskap – hyrorna är för höga och vi kommer inte att vara era ”kreativa” ledhundar.

Allt som allt så var vi alla mycket nöjda med helgen. Mottagandet från Avantis sida var fullständigt strålande. Vi är alla överens om att utbytet och alliansbygget med Avanti har varit givande och är något som vi borde utveckla.

Virvelvinden Lund & Förbundet Allt åt Alla Malmö